

Załącznik do UCHWAŁY Nr
RADY MIASTA MILANÓWKA
z dnia

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
DLA GMINY MILANÓWEK
NA LATA 2016-2018**

Milanówek 2016

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Podstawa prawna.....	4
3. Sytuacja społeczno-demograficzna Milanówka.....	5
4. Analiza SWOT.....	17
5. Zasoby instytucjonalne.....	18
6. Cele Programu.....	19
7. Harmonogram realizacji zadań.....	19
8. Adresaci programu.....	22
9. Źródła finansowania.....	22
10. Monitoring i ewaluacja programu.....	22

1. Wstęp

Artykuł 176 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015 r. poz. 332 ze zm.) zobowiązuje gminę w ramach zadań własnych do opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Ustawa, która weszła w życie 1 stycznia 2012 r. określa szereg działań państwa na rzecz rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ustawa uregulowała zagadnienia dotyczące min.: rodzinnej pieczy zastępczej, instytucjonalnej pieczy zastępczej, profilaktyki środowiskowej dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, funkcji asystenta rodziny. Wprowadzone rozwiązania systemowe, poprzez profilaktykę i pracę z rodziną mają na celu poprawę jakości pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez te Rodziny i w konsekwencji przeciwdziałają umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.

Każda gmina jest zobowiązana do opracowania lokalnych programów wsparcia rodzin w oparciu o systematycznie dokonywane rozpoznanie problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem diagnozy sytuacji rodzin zmagających się z problemami społecznymi (ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, przemoc w rodzinie) oraz sytuacji dzieci w tych rodzinach.

Znaczenie rodziny dla społeczeństwa pozostaje na najwyższej pozycji. W rodzinie dzieci zdobywają pierwsze doświadczenia, doznają pierwszych emocji, uczą się wzorców i zasad współżycia. Rodzina wypełniająca swe podstawowe funkcje, otaczająca miłością dzieci, zaspakajająca ich potrzeby daje dzieciom poczucie bezpieczeństwa, możliwość prawidłowego rozwoju i pozytywnie wpływa na pełnienie ról społecznych w przyszłości. Niestety, nie wszystkie rodziny są w stanie prawidłowo wypełniać funkcje opiekuńczo-wychowawcze. Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, ubóstwo, przemoc w rodzinie, uzależnienie to niektóre z przyczyn mogących doprowadzić do całkowitego zerwania więzi rodzinnych i umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Problemy występujące w rodzinach często są złożone i dlatego wymagają interdyscyplinarnego podejścia. Bardzo ważne jest, aby działania ukierunkowane były na pracę z rodziną w jej naturalnym środowisku. Istotne jest wczesne diagnozowanie problemów w rodzinie i podjęcie na jej rzecz określonych działań.

Głównym celem Programu Wspierania Rodziny w gminie Milanówek na lata 2016-2018 jest stworzenie interdyscyplinarnego systemu wsparcia dla rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

1.1. Podstawa prawna

Realizacja polityki wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej opiera się na następujących aktach prawnych:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 332 ze zm.),
- ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1286),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390, ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 124).

Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Milanówek, Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Milanówek, Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Milanówek.

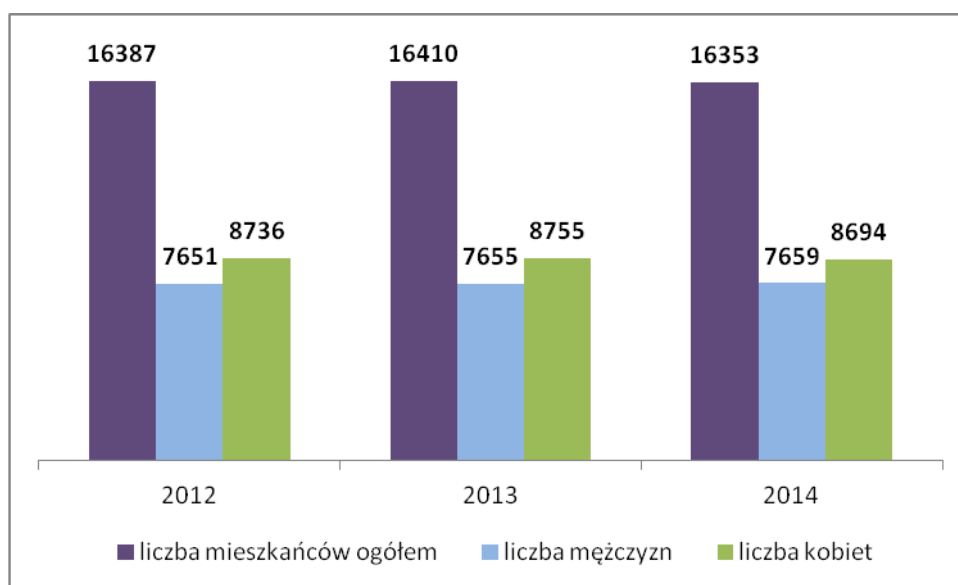
Program na lata 2016-2018 wprowadza nowe inicjatywy jak i kontynuuje działania podjęte w ramach realizowanego w latach 2010-2015 Programu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Miasta Milanówka.

2. Sytuacja społeczno-demograficzna Milanówka

Milanówek to gmina miejska w powiecie grodziskim, w województwie mazowieckim. Położony jest na równinie łowicko-błońskiej, w odległości 30 km od Warszawy. Milanówek z sąsiadującymi gminami: Brwinowem i Podkową Leśną tworzy Podwarszawskie Trójmiasto Ogrodów. Jest to wspólna inicjatywa na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego stowarzyszonych gmin.

Powierzchnia Milanówka wynosi 13,52 km². Na dzień 31.12.2014 r. zamieszkiwało 16 353 mieszkańców, z czego 7 659 mężczyzn i 8 694 kobiet (dane z GUS na dzień 31.12.2014 r.). Wskaźnik gęstości zaludnienia w 2014 r. wynosił 1 217 osób na 1 km². Szczegółową liczbę mieszkańców Milanówka z podziałem na płeć przedstawia poniższy wykres.

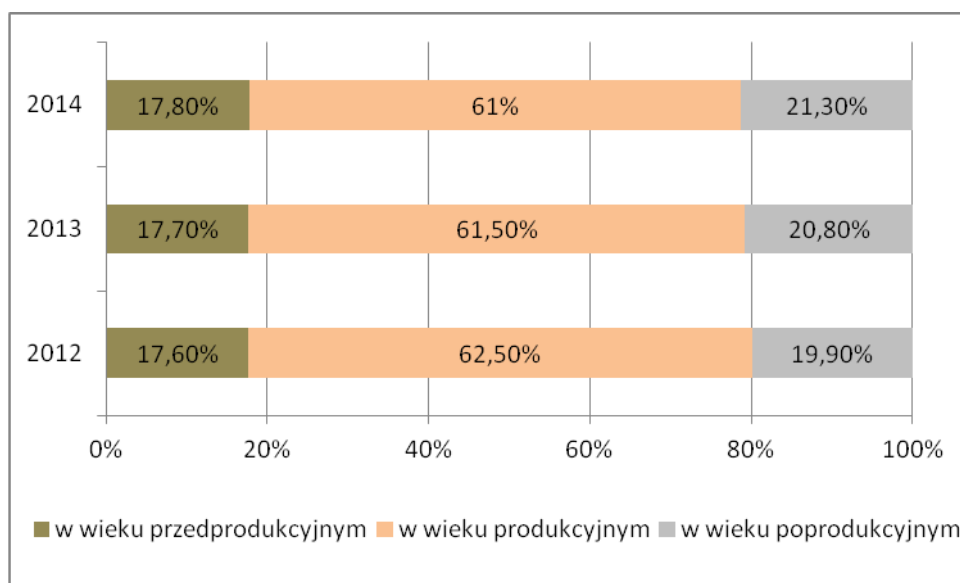
Wykres 1. Liczba osób zamieszkałych na terenie Milanówka z podziałem na płeć w latach 2012-2014.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny. Bank Danych Lokalnych.

Analizując powyższy wykres możemy zauważyć niewielkie wahania w liczbie mieszkańców Milanówka w latach 2012-2014. Strukturę wiekową mieszkańców Milanówka przedstawia wykres 2.

Wykres 2. Udział mieszkańców wg. ekonomicznych grup wiekowych w % mieszkańców Milanówka ogółem w latach 2012-2014.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny. Bank Danych Lokalnych.

W latach 2012-2014 miał miejsce wzrost liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym. W analizowanych latach nastąpił spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym, którzy stanowią najlichnieszą grupę wiekową. Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności Milanówka na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na następujące kwestie. Pierwsza z nich dotyczy systematycznego wzrostu udziału osób starszych w ogólnej populacji. Z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest to o tyle ważne, że wymaga dostosowania do potrzeb tej grupy odpowiedniej sfery usług społecznych. Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych oraz długotrwale chorych. Wymaga to zabezpieczenia takich potrzeb jak opieka zdrowotna, opieka zarówno w miejscu zamieszkania jak i w placówkach całodobowego wsparcia, ale również umożliwienie bycia aktywnym i wartościowym członkiem społeczności poprzez aktywizację osób starszych. Kolejna kwestia to niekorzystna proporcja liczby osób w wieku przedprodukcyjnym do liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Większa liczba osób w wieku poprodukcyjnym świadczy o starzeniu się lokalnej społeczności.

Ośrodek Pomocy Społecznej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Milanówku jest jednostką samorządu terytorialnego będącą instytucją pomocy społecznej. Zgodnie z definicją zawartą w art. 2.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. pomoc społeczna jest „instytucją polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz w miarę możliwości doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia”.

Ośrodek Pomocy Społecznej w 2014 r. objął wsparciem 464 rodziny, w których łącznie było 959 osób. Wśród osób korzystających z pomocy 57 osób to osoby, które zgłosiły się w 2014 r. do Ośrodka po raz pierwszy lub nie korzystały z pomocy w okresie dwóch ostatnich lat¹.

Struktura powodów przyznania pomocy klientom OPS pozwala na wskazanie głównych problemów społecznych występujących na terenie Milanówka. Poniższa tabela przedstawia powody przyznania pomocy społecznej na terenie Milanówka w latach 2012-2014.

Tabela 1. Powody przyznania pomocy społecznej przez OPS w Milanówku w latach 2012-2014.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	Rok 2012		Rok 2013		Rok 2014	
	liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinach
UBÓSTWO	223	436	228	497	235	531
BEZDOMNOŚĆ	9	9	8	9	6	6
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM WIELODZIETNOŚĆ	45		49		53	
	9		11		16	
BEZROBOCIE	151	354	157	363	148	372
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	229	400	241	440	238	446
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	142	232	108	201	133	236
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH	91	297	94	339	97	371
PRZEMOC W RODZINIE	5	11	5	16	3	12
ALKOHOLIZM	52	89	58	110	49	84
NARKOMANIA	5	7	5	6	6	7
TRUDNOŚCI W	9	13	11	22	9	18

¹ Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku za 2014 rok.

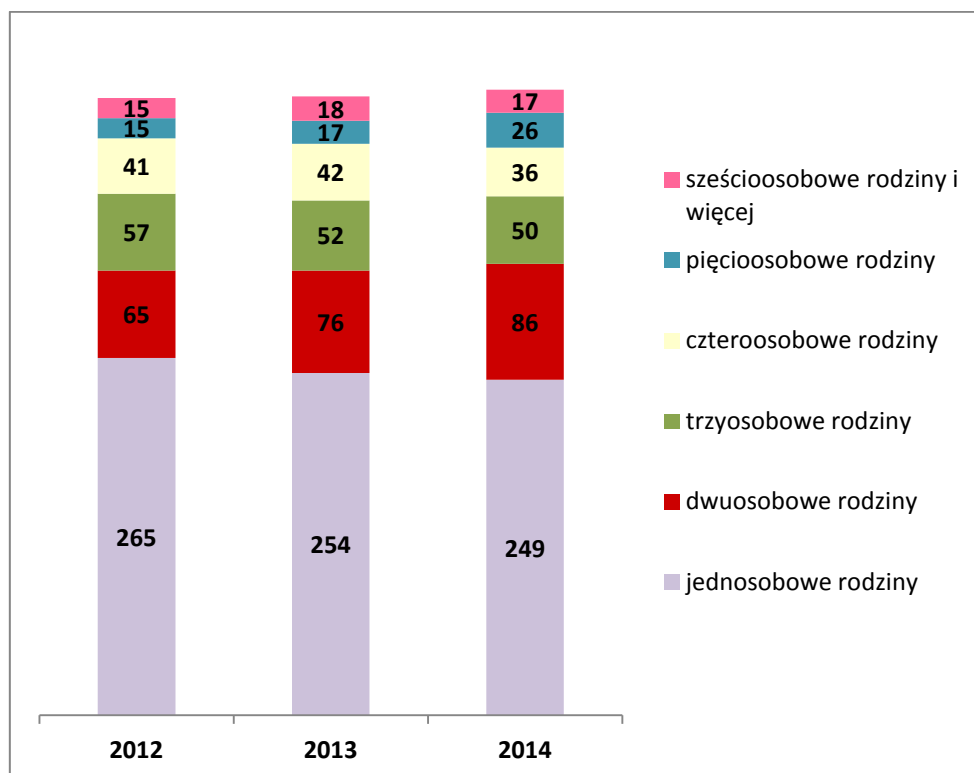
PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO						
ZDARZENIE LOSOWE	3	6	4	7	5	15

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Milanówku.

Analizując powyższe dane możemy zauważyć, że ubóstwo i niepełnosprawność są najczęstszymi przyczynami udzielania pomocy, oraz że z roku na rok rośnie liczba rodzin, którym udzielana jest pomoc z tego tytułu. Kolejnymi przyczynami udzielenia pomocy było bezrobocie i długotrwała lub ciężka choroba. Tu liczba rodzin otrzymujących pomoc z roku na rok maleje.

Pewnej zmianie uległa również struktura rodzin korzystających z pomocy, choć w dalszym ciągu największą grupę osób wymagających wsparcia, stanowią osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwa domowe (249 osoby). Strukturę rodzin obrazuje poniższy wykres.

Wykres 3. Struktura rodzin objętych pomocą w latach 2012 – 2014.

Źródło: Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku za 2014 rok.

Znaczącą grupę beneficjentów pomocy stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Liczba rodzin korzystających z pomocy z tego tytułu systematycznie rośnie - w 2012 r. pomoc otrzymywało 91 rodzin, w tym 297 osób, w 2013 r. 95 rodzin i 339 osób a w 2014 r. już 97 rodzin i 371 osób. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, niezaradność w opiece i wychowaniu dzieci, przemoc w rodzinie, alkoholizm, brak umiejętności społecznych, niedojrzałość emocjonalna rodziców, niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego to tylko niektóre przyczyny tworzące problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Rodzina dysfunkcyjna nie jest w stanie spełnić swoich podstawowych zadań: nie realizuje właściwie funkcji opiekuńczo-wychowawczych, nie zaspokaja potrzeb materialnych i duchowych oraz nie przekazuje właściwych społecznie wzorców postępowania. To wszystko rzutuje na dalsze życie dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, które w dorosłym życiu mogą powielać niewłaściwe wzorce zachowań. W pracy z dziećmi ważne jest udzielanie pomocy nie tylko dzieciom, ale całym rodzinom, które potrzebują wszechstronnej diagnozy i pomocy. Pomoc, aby była skuteczna powinna być wczesna i mieć charakter profilaktyczno-ochronny i aktywizujący jednostkę lub rodzinę do poszukiwania samodzielnych rozwiązań.

Problemy opiekuńczo-wychowawcze bardzo często są przyczyną umieszczenia dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub resocjalizacyjnych.

Zgodnie z art. 191 ust.9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w 2014 r. ponosił koszty pobytu 1 dziecka przebywającego w placówce opiekuńczo-wychowawczej w kwocie 5 302,36 zł oraz koszty pobytu 10 dzieci w rodzinach zastępczych w wys. 10 225,46 zł, natomiast w roku 2015 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało 2 dzieci a koszt ich pobytu wyniósł 34 728,60 zł,

natomiast w rodzinach zastępczych przebywało 8 dzieci za których pobyt gmina poniosła koszt 16 044, 60 zł.

Asystent rodziny

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania, oraz że wyznaczonym podmiotem może być ośrodek pomocy społecznej. W Ośrodku w 2014 r. pracowało 4 asystentów rodziny, do których zadań należało m.in.: opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin. W 2014 r. objęto wsparciem asystentów rodzin 28 rodzin, w roku 2015, 30 rodzin.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Milanówku podejmuje wiele inicjatyw mających na celu wsparcie i pomoc rodzinom przeżywającym trudności np.:

- w lipcu 2015r. w ramach struktur ośrodka wyodrębniono Sekcję Wspierania Rodziny w której skład wchodzi asystenci rodzin, psycholog bezpośrednio wspierający rodziny przeżywające trudności,
- organizacja „Warsztatów dla rodziców i wychowawców”, w 2014 r. warsztaty ukończyło 11 osób, w 2015, 5 osób,
- osoby potrzebujące pomocy i konsultacji psychologicznej mogą skorzystać z bezpłatnych konsultacji w Ośrodku w czasie dyżuru psychologa,
- przy Ośrodku działa Środowiskowy Klub Wsparcia dla Dzieci i ich Rodzin, który jest placówką wsparcia dziennego prowadzoną w formie opiekuńczej

Środowiskowy Klub Wsparcia dla Dzieci i ich Rodzin wraz z filiami

Placówki obejmują swoimi oddziaływaniami dzieci i młodzież, w wieku od 6 do 15 lat. Oferta placówek skierowana jest do rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Obecnie funkcjonują trzy placówki - przy ul. Szkolnej 12, przy ul. Na Skraju 2 oraz przy ul. Kościuszki 58, dysponujące 60 miejscami, z oferty których

korzysta 54 podopiecznych. Placówki działają od poniedziałku do piątku w godz. 13.00 - 17.00 - Szkolna 12 oraz w godz. 14.00 - 18.00 - Na Skraju 2 i Kościuszki 58.

Celem placówek jest realizacja zadań własnych Miasta Milanówka wymienionych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- opieka i wychowanie,
- pomoc w nauce,
- organizacja czasu wolnego.

Działania podejmowane w placówce są odzwierciedleniem przeprowadzonej diagnozy problemów wynikających z potrzeb środowiska. Diagnoza została przeprowadzona w oparciu o obserwacje podopiecznych, rozmowy z rodzicami, opiekunami prawnymi, pedagogami szkolnymi, kuratorami, rejonowymi pracownikami socjalnymi oraz z asystentami rodzin. Analiza problemów wykazała, iż wsparcie dzieci i ich rodzin musi opierać się na edukacji, korygowaniu zaburzeń, kompensowaniu deficytów, wzmacnianiu mocnych stron, motywowaniu do zmiany. Do realizacji zaplanowanych działań pozwalających na minimalizację zidentyfikowanych problemów niezbędna jest praca zarówno z dzieckiem jak i z jego rodziną.

Placówki realizują zadania poprzez wspieranie rodziny w procesie wychowawczym, udzielanie pomocy dzieciom i rodzicom w sytuacjach kryzysowych, pracę wychowawczą i socjalną, kształtowanie prawidłowych kontaktów dziecka z rodziną i środowiskiem, stałą współpracę ze szkołami, rejonowymi pracownikami socjalnymi, kuratorami rodzinnymi, asystentami rodziny oraz innymi instytucjami zajmującymi się problematyką dziecka i rodziny oraz oddziaływaniami z zakresu profilaktyki na poziomie uniwersalnym jak i selektywnym.

Placówki, w ciągu roku szkolnego pracują w oparciu o Plan Pracy Opiekuńczo Wychowawczej. Plan opracowywany jest we wrześniu i obejmuje cały rok szkolny. Na wakacje i ferie opracowywane są odrębne szczegółowe plany związane z wypoczynkiem.

Do Zadań Środowiskowych Klubów Wsparcia dla Dzieci i ich Rodzin realizowanych w ciągu roku szkolnego oraz wakacji należą:

1. Współpraca z osobami i instytucjami zajmującymi się problematyką rodzinną na terenie Gminy Milanówek,

zadanie realizowane jest poprzez:

- organizację spotkań w ciągu roku szkolnego z: pedagogami szkolnymi, pracownikami socjalnymi, asystentami rodzin korzystających z pomocy OPS oraz spotkania stałego Zespołu ds. oceny sytuacji dziecka,
- kontynuację ogólnej diagnozy problemów i potrzeb występujących w rodzinach podopiecznych świetlicy,
- podejmowanie wspólnych działań zapobiegających postępującej patologii rodzin i sieroctwu społecznemu.

2. Kształtowanie właściwych postaw związanych z funkcjonowaniem w życiu,

zadanie realizowane jest poprzez:

- kształtowanie postaw prospołecznych, minimalizowanie agresji,
- uwrażliwienie podopiecznych na kulturę języka i piękno polskiej mowy,
- kształtowanie postaw proekologicznych,
- propagowanie zasad higieny osobistej u podopiecznych,
- wzmacnianie prawidłowych postaw i właściwych relacji w grupie,
- organizacja spotkań świątecznych,
- wzmacnianie umiejętności działań zespołowych.

3. Oddziaływania terapeutyczne,

zadanie realizowane jest poprzez:

- zajęcia korekcyjno – edukacyjne dla dzieci z zaburzeniami zachowania,
- działania wspierająco – motywujące dla dzieci i dorosłych z rodzin, w których występuje problem alkoholowy,
- zajęcia psychoedukacyjne z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych i uzależnień,
- zajęcia z zakresu profilaktyki agresji (ART., Trening Pewności Siebie),
- indywidualna praca z dzieckiem w zależności od potrzeb i problemów wg wcześniej przygotowanego planu.

4. Rozwijanie zainteresowań i ukazywanie pozytywnych form spędzania wolnego czasu,

zadanie realizowane jest poprzez:

- przeprowadzenie różnorodnych warsztatów: tańca, form teatralnych, plastycznych i zajęć geograficzno–przyrodniczych, eksperymentów fizyczno – chemicznych, konkursów historycznych,

- udział w miejskich imprezach okolicznościowych, takich jak: Festiwal Otwarte Ogrody, Festyn z okazji Dnia Dziecka, konkursy plastyczne, recytatorskie, pikniki rodzinne organizowane w ZSG Nr 1,
- wyjazdy do kina i teatru, wycieczki autokarowe,
- zajęcia sportowe promujące zasady fair play, zdrowego współzawodnictwa, zdrowego stylu życia.

5. Wspomaganie dzieci w osiągnięciu sukcesów szkolnych,

zadanie realizowane jest poprzez:

- systematyczne odrabianie prac domowych, wspólna nauka,
- zajęcia wyrównujące braki wychowanków w poszczególnych dziedzinach,
- przewycięzanie trudności w uczeniu się i przeciwdziałanie niepowodzeniom szkolnym,
- utrzymywanie stałego kontaktu ze szkołami w celu monitorowania absencji oraz sytuacji szkolnej wychowanków.

6. Organizacja czasu wolnego w czasie ferii i wakacji,

zadanie realizowane jest poprzez:

- przygotowanie ofert spędzenia wolnego czasu w czasie ferii „Zima w Mieście” (różnorodne zajęcia stacjonarne oraz wycieczki),
- przygotowanie ofert „Lato w Mieście”, zajęcia stacjonarne takie jak lepienie z gliny, zajęcia plastyczne „malowanie na płótnie”, warsztaty decoupage’u, ozdoby z filcu, lekcje jazdy konnej, wycieczki (np. wycieczka edukacyjna połączona z lekcjami muzealnymi do Torunia, wycieczka edukacyjna do Łazienek Królewskich, wycieczki sportowo - rekreacyjne do Bieganowa), wyjazdy do kina.

7. Współpraca z rodzicami podopiecznych,

zadanie realizowane jest poprzez:

- cykliczne spotkania z rodzicami (rozmowy o potrzebach dziecka i rodziny),
- wspomaganie rodziców mniej wydolnych wychowawczo poprzez podnoszenie ich kompetencji wychowawczych,
- zapraszanie rodziców do współorganizowania uroczystości i imprez w placówkach (np. święta, zabawy karnawałowe, warsztaty rękodzieła artystycznego, turnieje sportowe),
- pomoc w rozwiązywaniu sytuacji trudnych,

- motywowanie rodziców do skorzystania ze specjalistycznej pomocy (terapeutycznej, psychologicznej, prawniczej),
- włączanie rodziców do prac na rzecz placówek (np. sprzątanie, prace naprawcze, malowanie).

8. Wspieranie rozwoju społecznego i emocjonalnego wychowanków,

zadanie realizowane jest poprzez:

- wzmacnianie u wychowanków poczucia własnej wartości,
- wpajanie zasad wzajemnej współpracy i współdziałania dla wspólnych korzyści,
- trening rozpoznawania i nazywania emocji,
- akceptacja odmienności i uczuć innych,
- motywowanie do udziału w zajęciach,
- dawanie wychowankom możliwości osiągnięcia sukcesu i radości z niego.

9. Wspieranie indywidualnego rozwoju dzieci,

zadanie realizowane jest poprzez:

- bazowanie na teorii Howarda Gardnera rozwoju inteligencji wielorakich,
- indywidualnym podejściu do potrzeb wychowanka,
- wykorzystywanie mocnych stron dziecka oraz stymulowanie jego zainteresowań,
- bazowanie na Strefie Aktualnego Rozwoju dziecka i dostrzeganie tego, co znajduje się w Strefie Najbliższego Rozwoju.

Podopieczni w czasie pobytu w placówce mają zapewniony posiłek w formie kanapek, napoju oraz deseru, a w czasie dłuższych wyjazdów – obiad.

W celu zapewnienia fachowej pomocy oraz właściwej pracy z dzieckiem i z rodziną wychowawcy dokonują comiesięcznej oceny sytuacji każdego podopiecznego a dwa razy w roku spotyka się Zespół do spraw oceny sytuacji dziecka w celu omówienia sytuacji szkolnej, wychowawczej, rodzinnej i zdrowotnej podopiecznych i ustalenia dalszych oddziaływań.

Placówka bierze aktywny udział w WOŚP (podopieczni wykonują fanty na loterię, podczas finału prezentowane są wybrane formy pracy z dziećmi).

W celu rozszerzenia oferty placówka aplikuje o pozyskanie środków finansowych z zewnątrz. Ze środków uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego wyposażono placówkę przy ul. Szkolnej w sprzęt komputerowy oraz AGD i RTV.

Placówka systematycznie bierze udział w konkursach organizowanych m.in. przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, np. w latach 2011 – 2015 udział w projekcie „Świetlica” – Dzieci – Praca“ na rzecz wsparcia dziecka i rodziny w Gminie.

Środowiskowe Kluby Wsparcia stanowią bazę lokalową dla przeprowadzania projektów unijnych realizowanych przez OPS w ramach wspierania dziecka i rodziny oraz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

W placówkach nawiązują się między wychowawcami a dziećmi relacje sprzyjające powstaniu zaufania i wzajemnego zrozumienia. Dzieci nie podlegają ocenie przez wychowawców, mogą wyrazić swoją indywidualność na różne sposoby. Nie da się przecenić roli jaką odgrywają Środowiskowe Kluby Wsparcia w życiu społeczności lokalnej – są źródłem zmian, integrują mieszkańców i wzmacniają więzi społeczne w Gminie.

Wsparciem dla rodzin wielodzietnych jest Milanowska Karta Rodziny 3+, która jako narzędzie programu osłonowego dla rodzin wielodzietnych została wprowadzona Uchwałą Rady Miasta Milanówka nr 337/XXIX/13 z dnia 3 września 2013. Zgodnie z przywołaną uchwałą z programu mogą skorzystać rodziny wielodzietne w tym również rodziny zastępcze, wychowujące minimum trojkę dzieci, które nie mają ukończonych 18 lat lub 24 jeśli kontynuują naukę.

Program przewiduje wsparcie rodzin wielodzietnych w następujących formach:

- bezpłatnego dostępu do zajęć i warsztatów organizowanych przez Milanowskie Centrum Kultury;
- dostępu do oferty Przedszkola Nr 1 w Milanówku poprzez zastosowanie 50% zniżki od obowiązujących opłat za pobyt;
- korzystania z bezpłatnej komunikacji miejskiej w Milanówku;
- dostępu do oferty kina w Centrum Kultury w Grodzisku Mazowieckim poprzez zastosowanie 50% zniżki od obowiązujących cen biletów;
- korzystania na preferencyjnych zasadach z pływalni „Wodnik 2000” w Grodzisku Mazowieckim poprzez zastosowanie 50% zniżki od obowiązujących cen biletów.

W roku 2014 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Milanówku wydał 701 Milanowskich Kart Rodziny 3+ dla 129 rodzin, natomiast od stycznia do grudnia 2015 r. z Milanowskiej Karty Rodziny 3+ skorzystały 123 rodziny, i wydano 637 kart dla członków tych rodzin.

Przemoc w rodzinie

Jednym z problemów, jakie może dotyczyć rodzinę dysfunkcyjną jest przemoc w rodzinie. W Milanówku od września 2011 r. działa Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, którego celem jest podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrona osób doznających przemocy w rodzinie. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, inicjowanie działań w stosunku do sposobów stosujących przemoc w rodzinie.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele n/w instytucji i podmiotów:

- Ośrodka Pomocy Społecznej w Milanówku,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Milanówku,
- Policji,
- Straży Miejskiej,
- Oświaty,
- Ochrony zdrowia,
- Sądu,
- Organizacji pozarządowych.

W roku 2014 r. do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego przekazano 11 Niebieskich Kart, w tym: 5 założonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Milanówku, 5 Kart założył Komisarjat Policji w Milanówku i 1 założona przez Zespół Szkół Gminnych Nr 3. Zespół powołał 11 grup roboczych. Oprócz w/w kart Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze prowadziły działania w 9 rodzinach, w których Niebieskie Karty były założone w poprzednich latach. W okresie od stycznia do grudnia 2014 r. odbyło się 20 spotkań grup roboczych. Podczas spotkań były omawiane i podejmowane działania w ramach procedury Niebieskie Karty. W 7 przypadkach zakończono procedurę Niebieskiej Karty na skutek

ustania przemocy w rodzinie, zrealizowania indywidualnego planu pomocy². W roku 2015 (stan na 07.12.2015 r.) odnotowano 16 interwencji dotycząca przemocy w rodzinie i założenia „Niebieskiej Karty”.

3. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest najbardziej popularnym sposobem analizy strategicznej. Rozpoznanie i ocena zagrożeń oraz szans wynikających z otoczenia, jak również z potencjału wewnętrznego, stanowi zbiór informacji, na podstawie, których możliwe jest wytyczanie celów strategicznych i działań na rzecz dziecka i rodziny.

WSPARCIE RODZINY NA TERENIE GMINY MILANÓWEK	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin ▪ dobrze wykształcona kadra instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny ▪ współpraca pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką dzieci i młodzieży ▪ współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży ▪ bogata oferta dla dzieci w dostępie do różnorodnych form spędzania czasu wolnego ▪ działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ▪ funkcjonowanie Środowiskowego Klubu Wsparcia dla Dzieci i ich Rodzin i jego filii ▪ bezpłatne konsultacje psychologiczne w OPS ▪ funkcjonowanie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla ofiar przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wysoka liczba rodzin korzystających z pomocy z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych ▪ niewystarczający dostęp rodzin do poradnictwa specjalistycznego ▪ wyuczona bezradność i roszczeniowość osób korzystających z OPS
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrastająca liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego ▪ wsparcie asystentów rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewielka liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży ▪ rosąca liczba rodzin ubogich ▪ brak świadomości problemu i umiejętności

² Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Milanówku za 2014 r.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców gminy ▪ skoordynowane działania instytucji i organizacji wspierających rodziny, dzieci i młodzież ▪ możliwość pozyskania środków zewnętrznych (krajowych i unijnych) 	<ul style="list-style-type: none"> szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne ▪ występowanie zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodziny: uzależnień, rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie ▪ coraz bardziej skomplikowane problemy rodzin ▪ rosnąca skala zjawisk niepożądanych (np. eurosieroctwo)
--	---

Źródło: opracowanie własne

4. Zasoby instytucjonalne

Na terenie Milanówka istnieje wiele instytucji i organizacji, które realizują zadania z zakresu pomocy dzieciom i rodzinie oraz pełnią funkcje wspierające. W realizacji zadań na rzecz rodziny i dzieci będą współpracować następujące podmioty:

- Burmistrz Miasta Milanówka
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Milanówku
- Komisariat Policji w Milanówku
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Placówki oświatowe, w tym: żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne
- Placówki ochrony zdrowia
- Milanowskie Centrum Kultury
- Miejska Biblioteka Publiczna
- Straż Miejska
- Kuratorzy Sądowi
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Ofiar przemocy w rodzinie
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin
- Środowiskowy Klub Wsparcia dla Dzieci i ich Rodzin
- Organizacje pozarządowe

5. Cele Programu

CEL GŁÓWNY
STWORZENIE INTERDYSCYPLINARNEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA RODZINY W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH
CELE SZCZEGÓŁOWE
1. ZMINIMALIZOWANIE POWSTAWANIA SYTUACJI KRYZYSOWYCH W RODZINACH ORAZ ROZWIĄZYWANIE ZDIAGNOZOWANYCH PROBLEMÓW
2. OGRANICZENIE ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE
3. ZABEZPIECZENIE PODSTAWOWYCH POTRZEB BYTOWYCH DZIECKA I RODZINY
4. PODJĘCIE DZIAŁAŃ NA RZECZ POWROTU DZIECKA DO RODZINY NATURALNEJ
5. WSPARCIE RODZIN WIELODZIETNYCH
6. PROWADZENIE PROFILAKTYCZNYCH DZIAŁAŃ NA RZECZ WSPIERANIA RODZIN

6. Harmonogram realizacji zadań

Harmonogram realizacji zadań Programu Wspierania Rodziny w Gminie Milanówek na lata 2016-2018 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Harmonogram realizacji działań na lata 2016-2018.

NAZWA ZADANIA	REALIZATORZY	OKRES REALIZACJI	WSKAŹNIKI
Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przy pomocy asystenta rodziny	OPS, Środowiskowy Klub Wsparcia	2016-2018	- liczba rodzin objętych działaniami asystenta rodziny - liczba zatrudnionych asystentów rodziny

Ustawiczne doskonalenie umiejętności zawodowych pracowników socjalnych, asystentów rodziny i rodzin wspierających oraz pedagogów	OPS, instytucje szkoleniowe	2016-2018	- liczba szkoleń - liczba kursów - liczba warsztatów - liczba uczestników
Organizacja specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i prawnego na rzecz rodzin zagrożonych kryzysem	OPS, PKI	2016-2018	- liczba udzielonych konsultacji - liczba osób, które skorzystały z porad
Stała współpraca z podmiotami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny poprzez organizację spotkań, konsultacji	OPS	2016-2018	- liczba spotkań, konsultacji - liczba uczestników
Wsparcie rodzin przeżywających trudności poprzez tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	OPS, Burmistrz Miasta, Rada Miasta Milanówka	2016-2018	- liczba rodzin wspierających
Objęcie dożywianiem ubogich rodzin, w tym dzieci, na terenie placówek oświatowych	OPS, placówki oświatowe	2016-2018	- liczba osób objęta pomocą w formie dożywiania - liczba dzieci objętych dożywianiem - liczba szkół biorących udział w dożywianiu dzieci
Zapewnienie osobom doznającym przemocy w rodzinie poradnictwa specjalistycznego, oraz schronienia	OPS, Rada Miasta, Policja, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, organizacje pozarządowe	2016-2018	- powołanie grup roboczych wspierających rodziny dotknięte przemocą w rodzinie - liczba spraw podejmowanych przez zespoły interdyscyplinar. - liczba podjętych interwencji kryzysowych - liczba osób którym udzielono pomocy z tytułu przemocy w rodzinie - liczba rodzin korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego
Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom	OPS, organizacje pozarządowe	2016-2018	- liczba uczniów objętych programem stypendialnym - liczba osób i rodzin którym udzielono pomocy finansowej - liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy rzeczowej - liczba osób objętych aktywnymi formami wsparcia
Prowadzenie placówki wsparcia dziennego	OPS	2016-2018	- liczba dzieci korzystających z placówki

			<ul style="list-style-type: none"> - ilość oferowanych zajęć - ilość miejsc w placówce
Prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci z rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej lub zagrożonych kryzysem	OPS, Policja, Zespół Interdyscyplinarny	2016-2018	<ul style="list-style-type: none"> - liczba monitorowanych rodzin - liczba wizyt w rodzinach przeżywających trudności
Wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wsparcia rodziny i dziecka	Burmistrz Miasta, Rada Miasta Milanówka, OPS, Policja, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, placówki ochrony zdrowia, Milanowskie Centrum Kultury	2016-2018	<ul style="list-style-type: none"> - liczba projektów realizowanych w ramach inicjatyw lokalnych - liczba konsultacji społecznych - liczba zorganizowanych imprez, aukcji charytatywnych na rzecz osób i rodzin ubogich
Działalność informacyjno-edukacyjna	OPS, Rada Miasta Milanówka, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	2016-2018	<ul style="list-style-type: none"> - liczba programów wspierających integrację rodziny - liczba wdrożonych programów edukacyjnych dla rodziców - ilość materiałów promocyjnych: plakatów, ulotek, broszur
Współpraca międzyinstytucjonalna na rzecz wspierania rodziny	Burmistrz Miasta, Rada Miasta Milanówka, OPS, Policja, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, placówki ochrony zdrowia, Milanowskie Centrum Kultury	2016-2018	<ul style="list-style-type: none"> - liczba spotkań instytucji działających na terenie Milanówka w sektorze pomocy społecznej - liczba zawartych porozumień z organiz. pozarządowymi - liczba wspólnych inicjatyw

7. Adresaci programu

Adresatami programu są:

- rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej,
- rodziny, z których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej,
- rodziny przeżywające kryzys,
- rodziny, w których występuje przemoc domowa,
- rodziny dotknięte uzależnieniami od alkoholu, narkotyków.

8. Źródła finansowania

Środki finansowe na realizację programu będą pochodziły w szczególności z n/w źródeł:

- Środków własnych,
- Dotacji z budżetu państwa,
- Dotacji z programów rządowych,
- Funduszy unijnych,
- Środków sponsorów.

9. Monitoring i ewaluacja programu

Realizacja zadań wynikających z programu Wspierania Rodziny będzie monitorowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Milanówku. W porozumieniu z realizatorami poszczególnych zadań OPS będzie ustalał, monitorował i konsultował dalsze działania. Sprawozdanie z realizacji programu kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej będzie, co roku w terminie do 31 marca przekazywał Radzie Miasta wraz ze sprawozdaniem z działalności Ośrodka.

Monitoring i ewaluacja będą spełniać funkcję wewnętrznej kontroli realizacji zadań, ocenę skuteczności poszczególnych działań oraz ocenę sposobu realizacji celów i osiągniętych rezultatów.

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań oraz wcześniej ustalonych działań w oparciu o diagnozę problemu społecznego od

podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących.

Ewaluacja to celowe i systematyczne zbieranie informacji, analiza i interpretacja informacji o tym, w jakim stopniu zamierzone cele są rzeczywiście realizowane. Przedmiotem ewaluacji są przede wszystkim procesy i działania, których przebieg można zmienić w celu ich ulepszenia lub przyjęcia innych decyzji o sposobie ich prowadzenia. Ewaluacja będzie prowadzona według kryterium adekwatności, trwałości oraz użyteczności.

Źródłem danych do przeprowadzenia monitoringu i ewaluacji będą raporty OPS, dane statystyczne oraz dane pozyskane poprzez bezpośrednią rozmowę, obserwację lub telefoniczny kontakt z członkami rodzin, asystentem rodziny, opiekunami pieczy zastępczej, pracownikami instytucji wspierających rodzinę.

Sprawozdanie z realizacji Programu sporządzone zostanie na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji poszczególnych zadań. Dane zebrane w ramach monitoringu i ewaluacji umożliwią dokonywanie bieżących zmian, jeśli zajdzie taka potrzeba oraz dostarczą informacji na potrzeby planowania programu w kolejnych latach. Program ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb oraz posiadanych możliwości.